

Demokratia, maahanmuutto ja käännöspolitiikka

Avoim demokratia -verkosto, 27.5.2026

Simo Määttä, Helsingin yliopisto

Hankkeet

- Improving communication with migrants for crisis preparedness: lessons learned from COVID-19
 - 1.10.2021 – 30.9.2022.
 - Rahoitus: Itämeren maiden neuvosto (Council of the Baltic Sea States).
 - Partnerit: Tallinnan yliopisto, Helsingin yliopisto, Radošās Idejas.
- Kääntäminen, maahanmuutto ja demokratia: monikielisen viestinnän saavutettavuus pääkaupunkiseudulla ja Tallinnassa
 - 1.1.2022–31.12.2025.
 - Rahoitus: Koneen Säätiö.
 - Partnerit: Helsingin yliopisto, Tallinnan yliopisto.
 - Simo Määttä ja Tuija Kinnunen kertovat projektista [Käännetään rautalangasta –podcastissa](#).
 - Simo Määttä, Tuija Kinnunen, Päivi Kuusi, Svetlana Probirskaja + avustajat.

Pääaineisto: 18 asiantuntijahaastattelua

- 23 viestijää, 11 organisaatiota koronapandemian aikana.
 - Pääteemana kääntämisen ja muun monikielisen kriisiviestinnän järjestäminen (ja vastaanotto).
- Alustavan analyysin tulokset tutkimusraportissa:
 - Määttä, S., Kinnunen, T., Probirskaja, S. & Kuusi, P. 2022. [*Monikielinen viestintä ja kääntäminen koronapandemian aikana Suomessa: haasteet ja hyvät käytännöt*](#). Helsinki: Helsingin yliopisto
 - Määttä, S., Kinnunen, T., Probirskaja, S. & Kuusi, P. 2022. [*Improving Communication with Migrants for Crisis Preparedness in Finland: Lessons Learned from COVID-19*](#). Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Kolme maisterintutkielmaa:
 - Lähde, Henna 2021. [English in Espoo: Translating for the English-speaking Community in Espoo](#)
 - Rolig, Linda 2021. [Viranomaisviestintää terveyskriisissä: Espoon kaupungin toteuttama monikielinen kriisiviestintä koronapandemian aikana](#)
 - Lahti, Jenni 2024. [Monikielisen kriisiviestinnän parhaat käytännöt rakennusalalla: Tapaustutkimus Rakennusteollisuus RT ry:n ja NCC Suomi Oy:n koronakriisiviestinnästä.](#)

Kääntämisen ja käännösten vastaanoton **hyviä käytänteitä** koronan aikana

- Yleisesti myönteinen suhtautuminen informaation tuottamiseen monella kielellä.
- Valmiit kieliperiaatteet.
- Monikielisen viestinnän jatkuva kehittäminen.
- Organisaatioiden välinen yhteistyö.
- Luotettavat ja joustavat yhteistyökanavat järjestökentälle.
- Kokemusta käännösten hankinnasta ja tuottamisesta.

Kääntämisen ja käännösten vastaanoton **ongelmia** koronan aikana

- Organisaatorajojen ylittäminen vaikeaa.
- Yhtenäisen terminologian puute, epäyhtenäiset viestit.
- Vaihtelu tavoissa tuottaa monikielistä tekstiä.
- Sisältöjen keskitettyä tallentamista ei välttämättä tehty.
- Saatavilla olevan tiedon sirpaleisuus.
- Kokemus eriarvoisuudesta: kaikille ei tarjolla tietoa samaan aikaan.
- Tiedon löytämisen vaikeus.
- Tarkemmin:
 - [Monikielinen viestintä ja kääntäminen koronapandemian aikana Suomessa: haasteet ja hyvät käytännöt](#)
 - [Multilingual accessibility of websites in relation to translation policies: Municipal websites in the Helsinki metropolitan area during the COVID-19 pandemic.](#)

Kääntämistietoisuus ja kohderyhmätietous

- Kuusi ym. 2024: [Kääntämistietoisuus koronakäännöksiä koskevissa laatukäsityksissä.](#)
 - Käsitteet käännöksistä, kääntämisestä ja niihin vaikuttavista osatekijöistä.
- Määttä ym. 2024 [Kohderyhmätietous monikielisen kriisiviestinnän asiantuntijatyössä koronapandemian aikana.](#)
 - Millaista kohderyhmiin liittyvää tietoa monikielistä koronaviestintää hoitaville asiantuntijoille kertyi ja mistä lähteistä he sitä keräsivät.

Ohjailu

Hankinta ja laadunvarmistus

Tiedon vastaanottajien näkökulma

1 **Ohjailu:** kääntäminen ja muu monikielinen viestintä on osa kielipolitiikkaa

- Monikielisen viestintäprosessin oltava suunniteltu ja kokonaisvaltaisesti hallinnoitu.
- Toimijoiden on voitava luottaa toisiinsa ja tiedon on kuljettava molempiin suuntiin.

2 **Hankinta ja laadunvarmistus**

- Kääntämistietoisuus: enemmän tietoa ja ymmärrystä kääntämisestä ja käännettämisestä.
 - Myös **konekääntämistietoisuus!**
 - Rekrytointi ja henkilökunnan koulutus.

3 **Tiedon käyttäjien näkökulma**

- Käännettyä tietoa on, mutta sitä ei löydetä.
- Tieto ei välttämättä sovi yhteen vastaanottajan esitietojen kanssa.
 - Yhteiskuntatietous.
 - Tekstitaidot.

Käytännön suosituksia

1 Päivitä monikielinen viestintä osaksi viestintästrategiaa ja -ohjeita.

2 Lisää asiantuntemusta käännös- palveluiden hankintaan.

3 Nimeä käännöskoordinaattori, joka huolehtii prosessien toteutuksesta ja kehittämisestä (ohjeistukset, laatu, palaute).

4 Tunnista viestinnän solmukohdat, joissa tarvitaan kääntäjien asiantuntemusta.

5 Huolehdi käännettyjen sisältöjen keskitetystä tallentamisesta > kielenkäyttötapojen ja terminologian yhtenäistäminen.

6 Nimeä viestinnän avain- tai yhteyshenkilöt seuraamaan kielikohtaista laatua.

7 Lisää koulutusta selkeän kielen ja selkokielen käytöstä > voi helpottaa myös kääntämistä.

8 Selvitä, voidaanko erityisesti harvinaisten kielten käännöksiä hankkia organisaatioiden yhteistyönä.

Paneeli

Moderoiija: FT, professori Simo Määttä, Helsingin yliopisto

FT, yliopistonlehtori Päivi Kuusi, Helsingin yliopisto

FT, yliopistonlehtori Tuija Kinnunen, Tampereen yliopisto

FT, yliopistonlehtori Svetlana Probirskaja, Helsingin yliopisto